

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Doelstelling

Opsterland heeft een gezonde lokale economie.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

De gemeente kent een goed economisch en ondernemingsklimaat waarbij ruimte is voor kwaliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit. Het MKB, de industrie, de detailhandel, horeca, en ook de sectoren agrarisch, welzijn & zorg en recreatie & toerisme zijn belangrijke pijlers van de lokale economie en dragen hier positief aan bij. Zij zorgen niet alleen voor werkgelegenheid maar ook voor bestedingen. Ze leveren een bijdrage aan de instandhouding van het voorzieningenniveau en daarmee van de Brede Welvaart/ Leefbaarheid.

Met ons economisch beleid werken we aan een duurzame en evenwichtige groei van de Opsterlandse economie. Dat is van belang voor het behoud van de bestaande werkgelegenheid en het creëren van nieuwe.

De lokale economie is steeds in beweging, omdat de omgeving verandert. Goed en structureel overleg tussen gemeente en bedrijfsleven is van groot belang voor de vitaliteit van de Opsterlandse economie. Ons economisch beleid willen we daarom gestalte geven in nauwe samenspraak met ondernemers in de gemeente. Samen met het bedrijfsleven werken wij aan behoud van duurzame werkgelegenheid en het bevorderen daarvan.

Hoewel de economie zich herstelt zijn de (definitieve) gevolgen van de coronacrisis nog niet geheel duidelijk. Waar dat binnen onze mogelijkheden ligt bieden we informatie, advies en ondersteuning. In het overleg met de respectievelijke ondernemersverenigingen is de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van bedrijventerreinen een vast agendapunt; expertise en knowhow worden dan uitgewisseld. De transformatie van bedrijventerreinen is iets dat zich niet leent voor een top-down benadering; samenwerking is noodzakelijk.

Door de drie noordelijke provincies is onder de noemer van Deltaplan voor het Noorden input geleverd aan het kabinet. In samenhang met een positief adviesrapport over de Lelylijn is Zuidoost Fryslân daarmee op de noordelijke en landelijke agenda gekomen. De ruimtelijke en economische potentie van de regio langs de A7-as is nadrukkelijk naar voren gebracht. Wanneer we deze intrinsieke kwaliteiten koppelen aan de regionale samenwerking van de Regio Deal Zuidoost Friesland zien we goede perspectieven voor ruimtelijk economische ontwikkeling.

Kaderstellende documenten

Bedrijventerreinplan 2010-2020 voor de regio Zuidoost Fryslân
Detailhandelsvisie 2015

Thema Ondernemen en werkgelegenheid

Doelstellingen

Opsterland kent een goed economisch- en ondernemersklimaat.

Opsterland kent een goed economisch- en ondernemersklimaat waarbij ruimte is voor kwaliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit. Het MKB, de industrie, de detailhandel, horeca, en ook de sectoren agrarisch, welzijn & zorg en recreatie & toerisme dragen hier positief aan bij.

Maatregelen

Behoud van duurzame werkgelegenheid en het stimuleren van nieuwe werkgelegenheid streven we na. Bedrijfscontinuïteit is hierbij een uitgangspunt.

Omschrijving (toelichting)

Met ons economisch beleid werken we aan een duurzame en evenwichtige groei van de Opsterlandse economie. Met het (actualiseren) van ons economisch beleid en maatregelen geven we gestalte in goede samenspraak met ondernemers in de gemeente. Daarvoor voeren we regelmatig overleg met geledingen uit het bedrijfsleven.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is er op regelmatige basis overleg gevoerd met de verschillende ondernemersverenigingen. Vanuit economische zaken bezoeken we ook regelmatig de diverse bedrijven in onze gemeente. De leden van het college worden daar in verschillende samenstellingen in meegenomen.

In 2023 hebben we een start gemaakt met de nieuwe detailhandelsvisie voor de gehele gemeente. Deze komt gereed in het 1ste halfjaar van 2024. In 2023 zijn er een drietal inloopbijeenkomsten geweest voor ondernemers. Het concept gaat ook met de ondernemers gedeeld worden en hun aanvullingen worden hierin meegenomen.

Ook op bedrijvenpark Drachten A7zuid is een bijeenkomst georganiseerd met als onderwerp de netcongestie.

De gemeente heeft een zichtbare en actieve rol naar ondernemers

Omschrijving (toelichting)

Er is structureel accountmanagement voor de verschillende bedrijfstakken en sectoren aanwezig in de organisatie. Verder leggen B&W, collegeleden en accountmanager(s) regelmatig werkbezoeken af bij bedrijven, bij relevante instellingen en bij individuele ondernemers

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is er structureel accountmanagement gevoerd. Onze EZ capaciteit heeft uitbreiding gekregen en dat maakt het mogelijk dit in volle breedte van de Gemeente uit te voeren. Bezoeken worden afgelegd in wisselende samenstellingen (Accountmanager, B&W en collegeleden) om een ieder input te geven in wat er in het bedrijfsleven gebeurt. Met de vele bezoeken zijn economische zaken, B&W en de collegeleden beter zichtbaar voor bedrijven maar ook voor een ieder in de gemeente. Naast de bedrijven/instellingen bezoeken we op regelmatige basis de bestaande ondernemersverenigingen en de diverse netwerkbijeenkomsten.

Elke maand organiseren we ook de ondernemerstafel waar we 4 a 5 bedrijven op het Gemeentehuis uitnodigen om met de wethouder EZ te praten over wat de ondernemer elke dag bezig houdt.

Tot slot maken we ook op frequente basis een nieuwsbrief waarin relevante informatie wordt gedeeld.

De gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers verbetert

Omschrijving (toelichting)

We leveren hoogwaardige kwalitatieve dienstverlening aan ondernemers en zijn organisatiebreed continue op zoek naar verbetering van het niveau. Daarvoor inventariseren we hoe we - organisatie breed - de dienstverlening aan ondernemers kunnen verbeteren. Verder steunen we initiatieven om te komen tot een circulaire economie. Ook steunen we initiatieven van derden voor kwaliteitsverbetering van winkelgebieden en bedrijventerreinen. Daarnaast publiceren we regelmatig een nieuwsbrief voor ondernemers.

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit economische zaken zijn we steeds meer de spil tussen ondernemer en gemeente. Ondernemers weten ons steeds beter te vinden en vaak gaan we met collegae op bezoek om vanuit een persoonlijke benadering het probleem op te lossen. Intern werken we hierdoor ook steeds integraler.

Tijdens de contacten worden op regelmatige basis een aantal onderwerpen besproken: het vinden van kwalitatief personeel, circulariteit van organisatie, energiegebruik, toekomstplannen en de relatie met de Gemeente.

In samenwerking met het lokale bedrijfsleven streven we naar een goede duurzame en circulaire lokale economie met een bijpassende arbeidsmarkt

Omschrijving (toelichting)

In 2023 stellen we een nieuwe Detailhandelsvisie op. Daarnaast steunen we initiatieven om de samenwerking te vergroten tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. We steunen initiatieven om energie te besparen en energie op te wekken bij bedrijven. We steunen (duurzame) initiatieven die bijdragen aan een circulaire economie.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een nieuwe detailhandelsvisie. In deze visie worden onze retailondernemers aan de voorkant meegenomen. Op het moment dat het concept klaar is wordt deze ook aan de ondernemers voorgelegd. Verwachting is dat de detailhandelsvisie in 2024 Q2 in de Gemeenteraad komt.

In maart 2023 is Tastbaar Techniek op de BHS georganiseerd. Lokale bedrijven hebben zich daar gepresenteerd voor de studenten.

Op het gebied van energie is er veel tijd besteed aan het voorkomen, verhelpen van energieproblemen-netcongestie. Samen met de bedrijven zijn we in overleg met de netbeheerders om de juiste stappen te zetten. Voor veel bedrijven is de netcongestie ook de voornaamste reden om eens kritisch naar hun energieverbruik te kijken. Vanuit EZ hebben we over dit onderwerp een bijeenkomst georganiseerd op bedrijvenpark Drachten A7zuid.

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

In Opsterland zijn in 2023 de kavels op bedrijventerrein Overtoom nagenoeg uitverkocht. Door de provincie is geanalyseerd welke behoefte er is en welke mogelijkheden er zijn in de regio Zuidoost Fryslân voor uitbreiding van bedrijventerreinen tot 2030. Beleidsmatig en planologisch wordt nu ruimte geboden. In 2024 zal 8,7 hectare grond van de provincie Fryslân gekocht worden voor de uitbreiding van bedrijventerrein Overtoom ten westen van de Badweg in Gorredijk. De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn vastgelegd in de nota Grondbeleid.

De ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvestigingen concentreren zich in de dorpen Gorredijk en (in mindere mate) in Wijnjewoude. Op bedrijventerrein Tolbaas in Gorredijk zijn bouwrijpe bedrijventerreinen in combinatie met wonen te koop. Op bedrijventerrein Overtoom is nog maar één kavel te koop. In de paragraaf Grondbeleid wordt dit thema nader toegelicht. Het bedrijventerrein Drachten-Azeven valt onder de Gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten en wordt toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Doelstellingen

Inzicht in de groei- en ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen

Het is belangrijk om inzicht te hebben in de groei- en ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijventerreinen.

Maatregelen

Onderzoeken van de transformatie, vernieuwing en gewenste uitbreiding van de bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

We onderzoeken of het bedrijventerreinen Overtoom-Gorredijk uitgebreid en getransformeerd kan worden; daarbij rekening houdend met de vraag naar bedrijfskavels in de regio, de strategische ligging, technische knelpunten omtrent elektriciteit en overige regionale ontwikkelingen.

We onderzoeken de mogelijkheden die we als gemeente hebben om van bestaande bedrijventerreinen de kwaliteit te verhogen. We ondersteunen initiatieven vanuit de ondernemers die bijdragen aan kwaliteitsverhoging.

Er is ruimte voor nieuwe bedrijven en het (eventueel) verplaatsen van bestaande bedrijven.

We onderzoeken – binnen de Gemeenschappelijke Regeling - of we het bedrijventerrein Drachten A7 kwantitatief kunnen uitbreiden, maar ook kwalitatief verbeteren en verduurzamen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is er een start gemaakt met uitbreiden van het bedrijventerrein de Overtoom. Het voorlopig resultaat is dat er grond van de Provincie Fryslân wordt aangeschaft aan de Badweg in Gorredijk. Om bedrijvenpark Drachten A7zuid uit te kunnen breiden is in 2023 het werkingsgebied van de GR EBD Bedrijvenpark Drachten aan de westzijde van het bestaande terrein uitgebreid. Nu wordt er onderzocht of er op die plaats daadwerkelijk het bedrijventerrein uitgebreid gaat worden. Daar waar mogelijk hebben we kwaliteitsverbeterende initiatieven ondersteund.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Funciemenging	%	47,3%	47,9%	47,5%	*	53,2%	53,3%	53,8%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (tussen 15 t/m 64 jaar)	160,7	167,2	175,2	*	158,4	165,1	174,1	*

De functievermengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).

Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 3 reserves meegenomen.

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (Primair)	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Realisatie 2023	Mutatie begroting /realisatie 2023
Lasten	1.715	1.542	982	909	-73
Baten	1.316	1.194	832	839	7
Saldo voor bestemming	-399	-348	-150	-70	80
Mutaties reserves					
Lasten	225	155	209	239	30
Baten	35	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-590	-503	-359	-309	50

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Realisatie 2023	Mutatie begroting /realisatie 2023
Saldo per taakveld			
3.1 Economische ontwikkeling	-99	-82	17
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-155	-113	42
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-33	-42	-9
3.4 Economische promotie	137	166	29
Saldo voor bestemming	-150	-70	80
Stortingen reserves			
Recreatie en toerisme	-155	-185	-30
Begrotingswijziging december 23: hogere bate toerisme belasting	-54	-54	-
Totaal stortingen reserves	-209	-239	-30
Onttrekkingen reserves			
Totaal onttrekkingen reserves	-	-	-
Saldo na bestemming	-359	-309	50

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2023 € 50.000 voordeliger dan begroot

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling geeft in 2023 een voordeel € 17.000

Door aanvullende eisen is vertraging ontstaan bij de aanbesteding van het Customer Relationship Management-systeem (CRM). Hierdoor heeft de aanschaf van het CRM-systeem niet plaatsgevonden in 2023, dit geeft een voordeel van € 15.000. De overige posten in dit taakveld geven een voordeel van € 2.000.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur geeft in 2023 een voordeel van € 42.000

In de paragraaf Grondbeleid wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen geeft in 2023 een nadeel van € 9.000

De kosten van de elektriciteitsvoorziening rondom de jaar- en weekmarkten geven een nadeel van € 9.000.

Taakveld 3.4 Economische promotie geeft in 2023 een voordeel van € 29.000

De hogere inkomsten voor toeristenbelasting geven een voordeel van € 7.000. De lagere kosten voor de promotie van recreatie en toerisme in dit taakveld geven een voordeel van € 23.000. De kosten voor de promotie zijn opgenomen in het reguliere beleid en betaald vanuit taakveld 5.7 recreatie. Het voordeel op dit taakveld (€ 30.000) is toegevoegd aan de reserve Recreatie en toerisme.

De overige posten zijn per saldo € 1.000 nadelig.

De mutatie in de reserves van € 30.000 nadelig wordt toegelicht in de taakveld 3.4